

Latweeschu Uwiseß.

Nr. 5. Zettortdeenâ 30tâ Janwara 1836.

Zauna sinna.

Muhfu augstizeenihts Keisers pawehlejis tohs Wezzas muischas Krohna mescha fargus: Nuermann, Pilart un Dienne ar sudraba gohda sibmehin apdabwinacht, par to peepalihdsibu ko tee parahdijuschi pee tam, Wezzas muischas meschu degschanas apslahpeht, un pee laupitaju un slexkawu fakerschanas.

Sinnas no mahzitaja ammata darbeem kas isgahjuscha 1835tâ gaddâ tappe Baldohnes un Zohmes draudsê nokohpti.

1) No 127 behrneeem irr 58 dehlina un 69 meitinas to sw. kristibu dabbujuschi; teflaht wehl 2 dehlina un 1 meitina, kas saweem wezzakeem par negohdu bes laulibas dsimmuschi. Tee zitti preeksch kristischanas aisgahjuschi.

2) Zauneklus tē eefwehtija pawiffam 84; no kurreem 2 kas grahmatâ ne mahf; abbi gaudeni. Tomehr bes basnij' teefas ihpaschas iswehleschanas tohs ne buhtu warrejis peenemt.

3) Pee Deewa galda irr turrejuschees 2231 dwehfeles; kurreu 7 sawas flimmibas-gultas to sw. meelastu baudija.

4) No faderreteem laudim irr 23 pahri sawu saprezeschanu schinni kirspehlê pehz basnizas lifumeem apstiprinajuschi.

Zaur nahwi noschkirruschees, un ka wahrdi lihds schim brihscham rutleem nobohti: 81 draudses lohzecki, prohti: 45 no wihriscku un 36 no seewiscku kahrtas. Weens sainneeks 65 gadus wezs, zittahrt weenumehr ar gohdu dsihdsihwojis, bet pee wezzuma no leelahm behdahm kâ apstulbis patz ar plinti noschahwahs. Dhtrs sainneeks 61 gaddu wezs, irr isgahjuscha pawaffarâ Daugawas uppê ar laiwu no Rihgas atpakkal nahfdams noslihjis. — Weena meitina, pusspeektu gaddu wezza, irr breefnigi sadegusi. Zo winnai pee ugguns stahwoht, fittahs

leefina pee schahs laffatina; nabbadsina fahze leeliski dedsin, kamehr zitti klahbtuhdami dabbuja to ugguni uswarreht un dsiffinaht. Tomehr bija behrnam ar neisteizamahm fahpehm jamirft.

Tee zitti draudses lohzecki irr eeksch gultahm aisgahjuschi; starp kurreem:

Wihriscki.	Seewiscki.			
I	—	=	80	gabdeem.
—	I	=	83	—
—	I	=	84	—
I	—	=	85	—
—	I	=	89	—
I	—	=	97	—
—	I	=	103	—

Baldohnes mahz. muischâ,
15tâ Janwar 1836.

W. Schaack,
Baldohnes un Zohmes draudses mahzitais.

Par skohlahm.

Ur leelu preeku essam Latweeschu drauga pimejâ lappâ scho gadd' to sinna lassijuschi no Latweeschu skohlahm, kas winn puss Zelgawas dauds weetahm zaur zeenigu lungu pahrgahdashanu zellahs, un zaur ko muhfu mibli semmeslautini pee gaismas tohp peewesti; bet wissurairak, ka Zihrawâ no ta gohdiga un dsitti ismahzita skohlmeistera Bergmann zitti Latweeschu jau-nekki itt ihpaschi us skohlmeistera ammatu tohp mahziti. Lai Deews swehti wiinna darboschanu, jo tahdu wihru mums wehl leels truhkums irr, kas to pareisi proht, kas pee behrnu labbas skohleschanas waijadsigs! Lai Deews jo deenas wairak walda zeenigu lungu firdis, ka tee saweem lautineem ne atrautu sawu schehligu paligu pee winnu behrnu prahtigos un kristligas mahzischanas, jo ir pee wislabbaka prahta tas, ko muhfu semneeki schinni kahrtâ paschi mahjâs darra, gan wehl irr masa leeta prett to, kâ tam ihsti

waijadsetu buht. — Tapeh3 arri no firb3 pree-
zajamees, un ar pateizibu peemimain ka ir Ner-
retas draudsēs zeenigi kungi saweem lautineem
schehlastibu rahdijuschi, ka no schihs isteifschā-
nas redsams. — Nerretā jau fenn pee kestera
pastahw skohla, kurrā 12 behrni us muischas
maksu tohp mahziti, un ar tahm waijadfigahm
grahmatahm apdahwinati. Wes tam wehl scho
gadd' 8 behrni schē par sawu paschu naudu skoh-
lu apmekleja, un teescham wehl wairak buhtu
nahkuschi, ja gads ne buhtu tahds gruh3s, un
ja behrneem sawa pahrtifschana ne buhtu janem-
mahs lihds. — Ilsemuischā arr scho rudden' ta
pehrn apsohlita skohla pohwerki tikke eerifteta, ka-
mehr eespehshana buhs, ihpaschu skohlas-nam-
mu eezelt. — 20 behrni schē dabbu bes maksas
mahzibu un waijadfigas grahmatas. — Vilkalnes
muischā weenā ehrbergi arr 20 behrni tohp grah-
matā un dschedaschanā mahziti no weena wezza pa-
gasta lohjekta, kam muischā wiina darbu atlihdsi-
na. — Griggalles muhretā skohlas-nammā, kas
jau wairak ne kà 50 gaddus skahw, 12 behrni bes
maksas tohp mahziti, un dabbu tahs waijadfi-
gas grahmatas. — Wezz-Mehelmuischā pehrn
skohla tikke eezelta, kurrā 13 behrni mahzahs,
kam muischā ne ween wiffas grahmatas, bet
arridsan labbu pahrtifschanu dohd, tā kà wiinau
wezzakeem zaur to diwkehrtigs labbums atlezz.
Leelas Suffejas muischas-skohlā arr weens goh-
digs Latweeschu wihrs 10 behrnus mahza; —
un tā pa wiffahm feschahm pee schihs basnizas
peederramahm dsintahm muischahm bes teem
behrneem, fo paschi wezzaki mahjās mahza, 95
behrni skohlās tohp mahziti. Tiffai Krohna
Rittes muischā, no kurras arridsan 12 fāimneeki
pee schihs basnizas turrahs, wehl naw ne kahda
skohla, un tur lautineem pascheem pehz sawa
spehka un pehz sawas sapraschanas ar sawu
behrnu un andseku mahzischanu japuhlejahs. —
Wehl gruh3taki eet ar muhsu nabbageem tizzibas
beedreem no Leischeem, kas tur stary zittas tiz-
zibas beedreem iskliduschi dsihwo, fur pawif-
sam mas grahmatneeku, un daudseem pee sawas
wahrgoschanas wehl lohti masa eespehshana.
Bet ir tur tas Deems, kas eelsch teem wahjeem

warrens irr, teem ne atraus sawu paligu, kad
tee tiffai paschi dsihsees, wiina prah3tu darriht,
un kad pirnu gruh3tu eefahkumu buhs pahrzee-
tuschi. —

Pee beidsamas skaitischanas atraddu sawā
draudsē Kursemnē no 5654 wihrifschu un see-
wischku dwehseleh3m grahmatneekus, kas jau eet
pee Deewa galda, 1064, tahdu kas wehl ne eet
889, — kōhpā 1953; — un Leischōs no 231
dwehseleh3m, 46 isanguschus, 19 masus grahmat-
neekus, kōhpā 65; ar wiffu stary 5885 dwehse-
leh3m III0 leelus, 908 masus grahmatneekus,
un kōhpā 2018. Lai Deems palihds tahlak.

Wagner,
Nerretas mahzitats.

♥ Magkeniht no mahnu tizzibas.

Laffijs muhsu awischu 51mā lappinā p. g. pah3
daschadahm mahnu un bleh3u tizzibahm, Latwee-
schu staryā, kas ne saderr ar Jesus skaidrahm
mahzibahm, man prah3tā schaujahs, wehl zittas
kahdas nekristigas dohmas, zerribas un tizzibas,
kas pee tumfscheem paganeem ween buhtu mekle-
jamas, bet deewamschehl wehl Latweeschu Lut-
teru draudsēs rohдахs, un par leelu grehku un
faunu, wehl daschās draudsēs usturretas tohp,
no dascheem labbaki ismahziteem.

1) Kas Mikkela deenā trohksni mahjās dar-
ra, jeb ar stipru balki brehz, runna, jeb durwis
aplam fweesch, tam pelles zauru gaddu leelu
skahdi darroht.

2) Kas ne fwehti jaunus seemas fwehtkus,
tam lohpi ne isdohdotees. Bet kas tanni laifā,
stary jauneem un wezzeem seemas fwehtkeem,
raggawas, kammanas taifa, jeb wihses pinn,
tam to gadd' lohpi peedsemnoht ar lihkahm kah-
jahm.

3) Kas zettortu fwehtku deenu labbi ne no-
wasa; tam sifki lohpi, wifswairak kafas to gadd'
klibbojoht. — Tapeh3 to deenu sawz par klibbu
deenu.

4) Zahna rihtā, preeksch faules, waijagoht
eedoht lohpeem, tohs wahr3us no bihbeles, Zahn.
I, I, us papihra usrakstius, tad ragganas loh-

peem ne skahdejoht. Kad nu muhsu semnceki wehl retti kahds rakstihst proht, tad par to arri gahdabts, ka meestâ no wahzeeschu gaspaschinahm, prett ohlahm (pau-teem) tahdas sîhmittees eeman-toht warr. —

5) Swehtihstâ uhdens, un eefwehtitas pukkes un sahles, anglojoht un spehzinajoht lohpinuz, firdsinus, zuhzinas un kasinas.

6) Deews, tas wiffurflahbtuhdams Deews, wiffâs weetas ne paklausohht luhg-schanas, bet ihpafchi tannis wiffuwezzakâs basnizâs ween, kas tabehl arri swehtas basnizâs fauktas tohp, itt kâ ne buhtu eefwehtitas wiffâs basnizâs us ihstu Deewa zeenifchanu. Kad tahdâs basnizâs leefohht turreht aisluhgfschanu, tad tudat atteefotees. —

7) Kad us lauka stahwedamam arklam, lem-meschî nosiffi un nosaggi tohp, tad bihstahs, ka wiffa lauku augliba un Deewa swehtiba effohht aîsnesta. — Nu makfa aîsluhdsejam wehl wai-raf, ne kâ lem-meschî pee kalleja makfatu, lai jelle aîsluhds, ka saglis swehtibu ne aemtu lihds. Tahdas paschas bailes un isdohfchanas tohs nomohza, kad tee atrohî kahdu ohlu (pautu) eenestlu, jeb rudsus eelaustus. — Ja swehts uhdens mahjâs, fo par dahrgu naudu pirkufchi no swesch-tizzigas draudses, tad wehl zaur to sawu behdigu firdi meerinadami, eeflazzina lauku stubrus, kufhtis un laidarus, ir paschi nodferrahs, lai swehtiba kaulôs nahktu.

8) Ja kahds ar karstuma drudsi apfirdsis melsch, no tahda teikts tohp: tas effohht peht-fchnî fanemts, un wels zaur winna mutti runnajoht, — winsch wella apsehts! — Kad behr-ninsch fastlunnis un frampis rauska winna loh-zeklifchnus, tad Launais peefittees. — Ik nab-bags! fur nu nemfi paligu? — Woi pee augstî ismahzita daktera kunga? — Bet woi tam sahles prett launu garru? — Kur nu glahbtees, fur dehtees? — Atbildu: Pee Swehtitaja! — Tas launus garrus zaur Deewa wahrdeem is-dsenn! Tur, tur dabujams paligs par naudu, jebfchu naudas truhkt ar fo daktera kungam mak-fahst par sahlehm, ja kahdu reisi speesti tohp tahdas bruhkt. — Bet kas tee tahdi wiltineeki un

krabhneeki, kas swehtam Deewa bauklam pretti, tâ neganti to Deewa wahrdu welsi walka? — Nu sunnams, tee irr wilki, kas awju drehbês rahdabs.

Gohds Deewam! tâ kâ labbi auguschâ kwee-schu laukâ nifna sahle, tâ gan retti, atrohnama arri fchi nifna sahle; — tomehr wai! tam awju pulkam, kurrû starpâ wilks awju gihmi atroh-nams!!

Muns paldees Deewam! mahzitaji, kas ffai-dru Jesus mahzibu fluddina, kurrû weeniga ruh-pe irr, par Latweeschu tautas prahta gaischibu gahdabt. — Ik, kas mehî laimigaki ne kâ daschi zitti, lai par scho leelu laimi Deewu flawe-jam un luhdsam, lai tee wehl ilgus gaddus par muhsu dwehseles swehtibu, jo prohjam neapnif-kufchi darbojahs. Un kad tee no spreddika krehsta muhs ffubbina us pateesu kristigu dschwofchanu, un us wiffu mahnu un blehnu atmefchanu, starp swehtahm tizzibas leetahm, tad lai muhsu aufis labbi eeklaufahs un muhsu firds labbi faproht. Teescham mahnu un blehnu bailes tad drihs is-suddihî no Latweeschu tautas, jo:

See, tee taifui mahzitaji,
Ko patî Jesus fuhthijs,
Taifna zella rahditaji,
Kas rahd' Tehwu debbesis.
See ne sawu gudribu
Mahza, — bet to padohnu:
Deewu ween par wiffu bihtees,
Un ar mahnekteem ne pihtees.

Ik kaut winnu labba preekfchîhime wiffieem at-spihdetu un zittus swehti ffubbinatu, darriht tâpat arridsan! —

Lieventhal.

Teefas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Natwaldineeka wiffâs Kreewu Walfis 2c. 2c. 2c., tohp no Krohna Behrsmuischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taifnas parradu praffifchanas pee ta lihds-fchinniga Sprigaulunnischas (Wilhelminenhof) fain-neeka Widduî-Kempu Unfa buhtu, par kurrû mantu parradu deht fonkurse spreesta, usâizinati, lihds 15tu Webruar f. g. pee faudefchanas sawas praffifchanas,

